

**Доповідь начальника відділу освіти, культури, молоді та спорту
Борщагівської сільської ради на розширеному засіданні серпневої колегії
Лариси Лахтадир**

**«Трансформація системи освіти Борщагівської сільської
територіальної громади: якість і доступність»**

(Слайд 2) У 2021 році заклади освіти громади працюють над реалізацією Програми розвитку та функціонування системи освіти Борщагівської сільської територіальної громади Бучанського району Київської області на 2021-2023 роки, яка передбачає формування доступної та якісної освіти в громаді.

Борщагівська сільська рада, Олесь Тимофійович особисто, опікуються створенням належних умов для життєдіяльності закладів освіти, про що свідчить фінансування, де чітко видно перевагу місцевого бюджету.

(Слайд 5-6) На сьогодні сформована мережа закладів освіти сприяє забезпеченню якості, водночас говорити про повне задоволення потреб жителів громади у закладах освіти, на жаль, не доводиться. Причиною є стрімке будівництво житлових масивів, а отже, значне зростання дитячого населення, що не є характерним для інших громад, і для України в цілому. До речі, в Україні за роки її незалежності чисельність дитячого населення навпаки зменшилась майже вдвічі.

(Слайд 7) То ж першочергове завдання для нашої громади – це створення безпечних, комфортних умов для здобуття насамперед дошкільної освіти.

Мережа закладів дошкільної освіти, яка хоч і розширилася у 2021 році за рахунок введення в дію Софіївсько-Борщагівських закладів дошкільної освіти «Дивосвіт» та «Совенятко» та ліцензування закладів приватної форми власності, на жаль, все ще не задовольняє у повній мірі потреби громади.

(Слайд 8) То ж на сьогодні уявити процес організації вступу до закладів дошкільної освіти неможливо без застосування сучасних цифрових технологій, тому такі зміни як впровадження електронної черги – є невід'ємною складовою політики діджиталізації громади.

Специфікою електронної черги, яка запроваджена у нашій громаді є об'єднання різних типів записів, а саме – у Петропавлівській Борщагівці існувала електронна черга, а фактично це попередній запис у чергу, бо існували ті ж журнальні записи і сам реєстратор ставив у чергу, у Софіївці – лише журнальні записи.

Дозволю собі детальніше зупинитися на цьому питанні, оскільки воно надзвичайно болюче майже для кожної сім'ї нашої громади.

(Слайд 9) Розроблена програма забезпечує багаторівневий захист персональних даних, цифровий документообіг, процедуру реєстрації протягом 1 хвилини. Таким чином, успішно зареєстровано понад 3500 осіб!

(Слайди 10) Іншою, не менш важливою стороною, є, власне, процес зарахування до закладу.

Якщо ви звернете свою увагу на верхній частині слайду представлена діаграма, яка виражає у відсотковому відношенні кількість осіб, які перебували в черзі, а також ту частину від загальної черги, яку зараховано до садочків.

Слід зауважити, що дані подано у віковому діапазоні – 2,5-6 років, тобто практична кожна четверта дитина, яка стояла в черзі, була зарахована до садочку цього року! Що стало значним результатом, враховуючи ситуацію щодо дефіциту місць у закладах дошкільної освіти.

При цьому черга все ж таки залишається понад 3000 осіб, найбільша у ЗДО «Совенятко» - понад 1000 осіб. Біля 200 дітей передшкільного віку не охоплено дошкільною освітою.

(Слайд 11) Ми займаємося прогнозування даної проблеми і тенденція виглядає наступним чином:

домінуюча кількість дітей вступу 21-22 року є категорія молодшого віку – 58%, які не потрапили цього року до закладу. І в наступному році ці особи перейдуть до середньої вікової категорії. Відбудеться певний перерозподіл, тому вже сьогодні відбувається планування і проектування створення груп на наступний 2022-2023 навчальний рік з урахуванням даної тенденції.

(Слайд 12) Крім того активно обговорюється питання щодо створення нових закладів комунальної власності.

* * *

(Слайди 13-14) Щодо початкової школи. Вже кілька років поспіль поступальним рухом крокує Нова українська школа. Мережа комунальних закладів загальної середньої освіти представлена трьома закладами, у яких у 2020/2021 навчальному році здобували освіту 4930 учнів. Наразі ми очікуємо, що станом на 1 вересня кількість учнів досягне 5600, контингент збільшиться на 28%, що в свою чергу зумовлює зростання середньої наповнюваність класів, як видно на діаграмі.

8 серпня цього року внесено зміни до статті 35 ЗУ «Про повну загальну середню освіту» в частині ліцеїв, зокрема “ліцей створюється за рішенням засновника; може також забезпечувати здобуття базової середньої освіти та, як виняток, здобуття початкової освіти. Для започаткування та проведення освітньої діяльності комунального ліцею необхідною умовою є функціонування не менше двох класів за трьома профілями навчання на рівні профільної середньої освіти. То ж наразі стоїть завдання унормувати діяльність закладів загальної середньої освіти.

(Слайд 15) Надзвичайно важливе значення для забезпечення рівних умов зарахування до закладів загальної середньої освіти має «Порядок зарахування, відрахування та переведення учнів до державних і комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти», затверджений наказом МОН України. Під час зарахування до першого класу цей Порядок надає кожній дитині право навчатися в найближчому до її місця проживання закладі освіти та водночас не обмежує її права здобувати освіту в будь-якому іншому закладі, якщо там є вільні місця. Тому помилковим є твердження, що процедура зарахування «приписала» дитину до школи за місцем проживання. Цей Порядок

гарантує право на першочергове зарахування для дітей, які проживають на території обслуговування закладу освіти, але не єдино можливе.

Служба освітнього омбудсмена отримує звернення від батьків щодо порушень умов зарахування до закладів загальної середньої освіти. Батьки скаржилися на безпідставну відмову керівників шкіл прийняти заяву для зарахування. Проте потрібно розуміти, що важливою умовою є спроможність закладів освіти, адже середня завантаженість закладів загальної середньої освіти нашої громади становить 181%.

Попри позитивні сторони прийнятого 2018 року Порядку, він створив іншу проблему: для того, щоб підтвердити місце проживання на території, яку обслуговує заклад, батьки вдаються до маніпуляцій і підробки документів про оренду житла, місце прописки, оскільки загального державного реєстру місця проживання до цього часу не створено. Вирішення цієї проблеми потребує проведення змістовної роботи зі створення й узгодження реєстру дітей громади дошкільного та шкільного віку. Підготовлено розпорядження щодо обліку дітей, вирішити цю проблему можливо лише спільними зусиллями відділу, служби у справах дітей та ЦНАПу.

(Слайд 17) Для створення безпечного, комфортного освітнього простору при підготовці до навчального року завершується капітальний ремонт Петропавлівсько-Борщагівської школи, а саме будівлі, навчальних кабінетів, внутрішніх вбиралень, коридорів, реконструкція харчоблоку та обідньої зали. Проводяться роботи з Крім того, виділено кошти на капітальний ремонт спортивного майданчика, улаштування огорожі та благоустрій прилеглої території, реконструкції газової котельні школи. Я не буду зупинятися на підготовці закладів до нового навчального року, про це буде говорити наступний спікер. Хочу лише подякувати Олесю Тимофійовичу, депутатському корпусу, Анатолію Дмитровичу за розуміння проблем освіти та оперативне виконання масштабних об'ємів робіт. Першого вересня оновлена школа відчинить двері своїй шкільній родині.

(Слайд 19) З метою розширення мережі закладів загальної середньої освіти розпочато будівництво школи по вулиці Коцюбинського в селі Чайки (70 млн. грн), виготовлено проектно-кошторисну документацію на будівництво школи зі спортивною спорудою по вулиці Зоряній в селі Софіївська Борщагівка (70 млн. грн).

* * *

(Слайд 20) Надзвичайно важливою умовою є безбар'єрна доступність для дітей з особливими освітніми потребами та створення безпечного для життя і здоров'я середовища. Можливо із цього і треба було починати.

У межах ідеї Національного технопарку з підвищення якості освіти, який Міністр освіти Сергій Шкарлет презентував у місті Харкові, реалізуються такі заходи:

запровадження проекту «Здорова школа», що є однією зі складових програми Президента України «Здорова Україна»;

організація якісного та безпечного харчування в усіх закладах освіти;
запобігання булінгу та кібербулінгу;
забезпечення безбар'єрності освіти.

(Слайд 21) Рішенням сесії Борщагівської сільської ради за рахунок коштів місцевого бюджету забезпечено безкоштовним харчуванням 1036 учнів пільгових категорій, за ініціативи Борщагівського сільського голови Олеся Тимофійовича продовжується забезпечення одноразовим харчуванням школярів 1-4-х класів. Всього безкоштовним харчуванням охоплено 2756 школярів.

У 2021/2022 навчальному році всього учнів початкових класів очікується 3250, що майже на 500 учнів більше, потреба у коштах складатиме щонайменше 14,5 млн.грн на рік, це значне навантаження на місцевий бюджет.

(Слайд 22) Постановою КМУ від 24 березня 2021 року № 305 (із змінами та доповненнями) затверджено нові норми харчування для дітей та підлітків, вимоги до організації дієтичного харчування, якості та безпечності харчових продуктів (зазначено, що постанова набирає чинності з 01 вересня).

Крім цього, зважаючи на об'єктивні труднощі з організацією закупівель харчових продуктів, що виникають у закладів освіти, Міністерство охорони здоров'я спільно з Міністерством освіти і науки розробили проєкт необхідних змін до 305 постанови. Зокрема, зміни передбачають встановлення гнучкого перехідного періоду на нові норми харчування у період з 1 вересня 2021 року до 1 січня 2022 року.

З метою запровадження системи НАССР, керівниками закладів освіти розроблено і введено в дію необхідну документацію для впровадження системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках. Ця система має діяти уже з 1 вересня.

* * *

(Слайд 24) Рівень розвитку суспільства оцінюють за його ставленням до людей з особливими потребами. Позитивним прикладом є відкриття інклюзивно-ресурсного центру, створення безбар'єрного доступу до приміщень, ресурсної кімнати у закладі дошкільної освіти «Малютко» та у Софіївсько-Борщагівському НВК.

Цього року планується розширення мережі інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти “Совенятко” та “Щаслива країна” та інклюзивних класів, зокрема за рахунок їх відкриття у 1-х класах.

* * *

Як зауважив Міністр освіти Сергій Шкарлет: «Нова українська школа є школою навчання та розвитку компетентностей. Часи змінюються, і освітній процес слід адаптувати до потреб здобувачів освіти. Тому основним, базовим компонентом Національного технопарку з підвищення якості освіти є впровадження в освітній простір компетентнісної освіти, зокрема функціонування офлайн- та онлайн-ресурсів для підготовки та супроводу

компетентного вчителя для НУШ. Без навчання учителів, причому за новими технологіями, неможливо забезпечити якості освіти.

(Слайди 25) Дистанційна форма освіти стала викликом для всіх учасників освітнього процесу: вчителів, дітей і батьків. Усі виявилися морально і психологічно не готовими тривалий час працювати в такому форматі. Але водночас наші педагоги достойно справилися з цим завданням і, як стверджують психологи, дистанційне навчання може стати найкращим часом для формування у дітей низки життєвих компетенцій, зокрема самоорганізації.

На жаль, жодних ґрунтовних досліджень стосовно запровадження дистанційного навчання та життя громадян в умовах карантину в Україні ще не проводилось. Проте онлайн-опитування засвідчують, що у 55,53% шкіл дистанційне навчання було проблемою, оскільки вони раніше не мали такого досвіду, тому не були готові до навчання під час карантину, як і 47,5% вчителів, які раніше не використовували технології дистанційного навчання у своїй педагогічній діяльності.

На сьогодні немає і об'єктивних даних щодо того, як карантин вплинув на навчальні результати здобувачів освіти, бо централізований облік відвідування не відбувався, точних даних щодо того, який відсоток учнів «випали» з освітнього процесу немає. За результатами опитування Державної служби якості освіти, зовсім не виходили на зв'язок лише близько 3% учнів загальноосвітніх шкіл.

Немає поки що і можливості встановити, як карантин вплинув на рівень знань учнів. Єдиним показником зниження рівня знань можна вважати суттєве збільшення тих, хто зареєструвався на ЗНО, але не з'явився на тестування: таких 10,7% проти 0,5% минулого року, і найбільше серед них випускників сільських шкіл.

(Слайд 26) Як неодноразово наголошував Український центр оцінювання якості освіти, ЗНО не є вимірником якості освіти. Ми з цим погоджуємося. Та все ж таки спробуємо проаналізувати результати учнів наших закладів загальної середньої освіти порівняно з всеукраїнськими результатами. Поріг «склав/не склав» цього річного ЗНО з математики вимірювався у 10 тестових балах. Не подолав його 31% учасників – це відповідає початковому рівню навчальних досягнень. У цьому відношенні результати у нас кращі, щоправда не набагато, як ви бачите на діаграмі.

Підняти математичну освіту лише введенням обов'язкового ЗНО без підвищення кваліфікації вчителів, поступового оновлення програм, обладнання класів та всебічної популяризації математичної освіти. Ці результати ЗНО мають спонукати зробити реалістичні кроки з підтримки вчителів математики додатковими годинами, з оновлення підходів до викладання, з посилення практичної спрямованості математики.

Одним з напрямів модернізації природничо-математичної освіти в Україні є система навчання STEM, яка передбачає цифровізацію освітнього простору, а саме: використанні цифрових лабораторій, робототехніки, 3D-друку, новітніх

технічних засобів навчання. Сучасному вчителю потрібно замінити стандартні уроки, на яких відбувалось лише теоретичне засвоєння матеріалу, на компетентнісно орієнтовані, які спрямовані на цілісне сприйняття навчального матеріалу, формування системного мислення і позитивного емоційного ставлення до пізнання. Перевагами інтегрованого навчання є інтенсифікація освітнього процесу, економія і правильний розподіл навчального часу, позбавлення від перевтоми і непотрібних повторень. Вже цього року наші заклади, зокрема Ліцей № 1, обрали навчальні плани з інтегрованими курсами, Софіївсько-Борщагівський НВК відкриває класи «Розумники» і Петропавлівсько-Борщагівська школа впроваджуватимуть елементи STEM освіти.

(Слайди 27-28) Вивчення практики роботи закладів освіти засвідчило, що на етапі трансформації системи освіти на засадах діджиталізації, наявний рівень цифрової компетентності вчителів не повною мірою відповідає сучасним вимогам.

(Слайд 29) Хочу звернути увагу на використання платформи Всеукраїнської школи он-лайн для 5-11 класів. Для закладів нашої громади – показник 12 осіб, я вважаю просто недопустимим. Прошу звернути особливу увагу на Всеукраїнську платформу для дистанційного та змішаного навчання «Всеукраїнська школа онлайн» та E-SCHOOL.

Електронні підручники та посібники, інтерактивні комплекси, цифрові вимірювальні лабораторії – все це має стати складовою сучасної освіти нашої громади.

* * *

(Слайд 30) Національно-патріотичне виховання — один із головних векторів діяльності всього українського суспільства. Важливою складовою є всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура»). Та це не просто гра, це постійна освітня робота впродовж року, спільна робота учнів, педагогів, батьків, представників органів місцевого самоврядування та громадських організацій. Ми лише започаткували цю роботу, але сподіваємося, що 2021/2022 навчальний рік стане продуктивним роком «Джури».

(Слайд 31) Децентралізація в управлінні освітою, розширення прав і можливостей територіальних громад щодо впливу на освітній процес вимагає найперше розбудови внутрішньої системи якості освітньої діяльності (освітнього процесу) та якості освіти. Я в черговий раз повторюю, про єдність внутрішньої системи якості, освітньої програми та річного плану роботи – трьох китів, на яких будується управління у закладі.

* * *

Декілька слів про позашкільну освіту. «Апельсин Плюс» та ДЮСШ «Борщагівець» задовольняють потреби у позашкільній освіті творчого та спортивного спрямувань.

(Слайди 31-36) Для розширення можливостей функціонує спортивно-культурний с «СОФІЇВСЬКИЙ», який відвідує біля 300 дітей. Громадська організація «Спортивний клуб «Чайка» проводить тренування для 295 юних футболістів.

Позашкільна освіта дослідницько-експериментального напрямку потребує розширення та удосконалення. Кількість учнів, охоплених навчанням у гуртках дослідницько-експериментального напрямку та секціях МАН всього 30 учнів. Участь у конкурсах-захистах мінімальна, практично не відповідає статусам закладам. І це одне з головних завдань – результативна робота з обдарованими дітьми.

На допомогу позашкільно у розвитку творчих здібностей дітей та молоді вагоме місце у громаді займає Борщагівська мистецька школа – це середовище творчого розвитку особистості. Школа працює за 12 напрямками, в яких 22 спеціалізації. Навчає 450 учнів, а планується у новому навчальному році понад 500 учнів. Має унікальний клас композиції (композиторського мистецтва). До речі, такого напрямку навчання всього два у Київській області.

* * *

Суспільство потребує високоосвічених, творчих людей, здатних мислити по-новому, які можуть самостійно приймати нестандартні рішення. Отже, школа, навчаючи, має відповідати вимогам часу. В сучасному освітньому просторі ефективність навчання є результатом активної взаємодії всіх учасників освітнього процесу. Завдання освіти — підготовка учнів до життя, формування в них необхідних компетентностей.

Успіх України залежить від кожного із нас, він зростатиме з нашою працею, єдністю і взаємною підтримкою, адже ми самі є творцями своєї держави.

Щиро вітаю усіх із Днем Незалежності України!

Бажаю вам, миру, здоров'я, достатку, щедрої долі, сили та наснаги.

Дякую за увагу!